

qui se collegarum sensui aut incorporare neglexit, aut excorpore præsumpsit. Sed jam tempus est ut pollicitum proferamus exemplum, ubi et quomodo sanctorum patrum sententiæ congregatæ sint, ut secun-

dum eas ex decreto atque auctoritate Concilii ecclesiasticæ fidelis regula figeretur. Quod quo commodius fiat, hic sit jam hujus Commonitorii modus; ut cætera quæ sequuntur, ab alio sumamus exordio.

ejectus in Gallias migravit. Anno verò 459, Xysto Papa sedente, seu per fraudem, seu per speciem voluit se ab errore vindicare, ejus dolis Leonis prudentia, et sagacitas restitit, Prospero teste in Chronico: « Hæc tempestate, inquit, Julianus Eclanensis jactantissimus Pelagiani erroris assertor, quem dudum amissi Episcopatus intemperans cupidus exagabat multimoda arte fallendi correctionis speciebus præferens, molitus est in communionem Ecclesiæ irrepere. Sed his insidijs Sixtus Papa Diaconi Leonis hortatu vigilantè occurrens, nullum aditum pestiferis conatibus patere permisit: et ita omnes Catholicos de rejectione fallacis bestię fecit gaudere, quasi tunc primum superbissimam hæresim Apostolici gladius detruncasset. » Et quoniam fallax hæreticus novas turbas sub Leone jam Pontifice circa ann. Chr. 444, ciebat: propterea adversus sauciūm fidei hostem, jamque multis debilitatum ictibus movit arina Leo, teste altero Prospero in op. de Promissionibus et Prædictionibus Dei cap. 6, part. 4. Addit

Vignerius, et post eum PP. S. Mauri, hunc ipsum in felicem hæreticum post longas hæc illacque aberrationes, ob quas alter Cain profugus, et extorris a Fulgentio appellatur, ultimi denique per fugi locum viculum quemdam in Sicilia incoluisse; ubi suæ sectæ homines docens, factus est ex Episcopo ludimagister, quam occupationem longe ante et destinarat Augustinus, ut genio et eruditioni ejus congruentem in lib. 2. Op. imper. num. 51: « Loqueris de homonymiis, et æquivocis: quomodo ergo te ipsi saltem Pelagiani intellecturi sunt nisi prius ad scholas Dialecticorum, ubicumque terrarum potuerint inveniri, propter hæc dicenda mittantur? An forte et categorias Aristotelis, antequam tuos libros legant, eis exponens ipse lecturus es? Cur non et hoc facias, homo ingeniosissimus, quandoquidem a deceptis miseris pascaris otiosus? » Sic Hieronymus de pseudodiacono Celestensi Anniano aiebat: « Copiosissime pascitur, ut alienæ blasphemię verba frivola subministrat. »

SECUNDUM COMMONITORIUM

Interlapsum est (1), neque ex eo amplius quicquam quam postrema particula remansit, id est, sola recapitulatio, quæ et subjecta est.

XXIX. Quæ cum ita sint, jam tempus est ut ea quæ duobus his Commonitoriis dicta sunt, in hujus secundi fine recapitulemus. Diximus in superioribus hanc fuisse semper et esse hodieque Catholicorum consuetudinem, ut fidem veram duobus his modis adprobent, primum divini Canonis auctoritate, deinde Ecclesiæ Catholicæ traditione; non quia Canon solus non sibi ad universa sufficiat, sed quia verba divina pro suo plerique arbitrato interpretantur, varias opiniones erroresque concipiunt, atque ideò necesse sit ut ad unam ecclesiasticæ sensûs regulam Scripturæ ecclésiæ intelligentia dirigatur, in his duntaxat præcipue questionibus quibus totius Catholicæ dogmatis fundamenta nituntur. Item diximus in ipsa rursus Ecclesia universitatis pariter et antiquitatis consensio-nem spectari oportere; ne aut ab unitatis integritate in partem schismatis abruptamur, aut a vetustatis religione in hæreseon novitates præcipitemur. Item diximus in ipsa Ecclesiæ vetustate duo quædam vehementer studioseque observanda, quibus penitus inhæ-rere deberent quicumque hæretici esse nollent: primum, si quid esset antiquitus ab omnibus Ecclesiæ Catholicæ sacerdotibus universalis Concilij auctoritate decretum; deinde si qua nova exurgeret quæstio, ubi id minimè reperiretur, recurrendum ad sanctorum patrum sententias, eorum duntaxat qui suis quisque tem-

poribus et locis in unitate communionis et fidei permanentes, magistri probabiles exstitissent, et quicquid uno sensu atque consensu tenuisse invenirentur, id Ecclesiæ verum et catholicum absque ullo scrupulo judicaretur. Quod ne præsumptione magis nostra quam auctoritate ecclesiastica promere videremur, exemplum adhibuimus sancti Concilij quod ante triennium (1) fernè in Asiâ apud Ephesum celebratum est VV. CC. Basso Antiochoque Consulibus: ubi cum de sanciendo fidei regulis disceptaretur, ne qua illic forsitan profana novitas in modum perfidiæ Ariminensis obreperet, universis sacerdotibus, qui illo ducenti fere numero (2) convenerant, hoc catholicissimum, fidelissimum, atque optimum factu visum est ut in medium sanctorum patrum sententiæ preferrentur, quorum alios martyres, alios confessores, omnes vero catholicos sacerdotes fuisse et permansisse constaret;

(1) Celebrata est Synodus ann. Ch. 451, in Ecclesiâ, quæ appellatur Maria; de qua sic Prosper in Chron.: « Congregata apud Ephesum plus ducentorum Synodo Sacerdotum, Nestorius enim hæresi nominis sui, et cum multis Pelagianis, qui cognatum errori suo adjuvabant dogma, damnatur. » Vide eundem in lib. cont. Collat. 21, cap. numer. 2.

(2) In act. 1. Concilij, post subscriptiones Episcoporum hæc leguntur: « Postquam hi omnes Nestorii depositioni subscripsissent, accesserunt alij Episcopi ad sanctam Synodum, qui et ipsi quoque præpositæ damnationi subscripsorunt; Episcopi itaque, qui ipsum Nestorium deposuerunt, plures quam ducenti exstiterunt: aliqui enim locum tenebant alio-rum Episcoporum, qui ad Ephesiorum Metropolim venire non potuerunt. »

(1) Hæc ducuntur lineæ, quibus admonetur Lector de jactura secundi Commonitorii, existant in antiquis editionibus, itemque in recentiore ex Codd. Regiis, ad quorum fidem Baluzius Lirinensis castigavit opus; retinere autem eas cum omnibus placuit.

ut scilicet rite atque solemniter ex eorum consensu atque decreto antiqui dogmatis religio confirmaretur et profanae novitatis blasphemia condemnaretur. Quod cum ita factum foret, jure meritoque impius ille Nestorius catholicae vetustati contrarius (1), beatus

(1) Hoc licet verum, non tamen desperatae conscientiae homines deterruit, quin Nestorium impurum hominem susceperint defendendum, ac diris calumniis proscindendum sanctum Cyrillum. Et ne commemorari impostorem illum, qui Nestorium pro sancto vendidit, ac Cyrillum quasi Apollinaristarum haeresis restauratorem, magna probationum mole a doctiss. Petavio convictum tom. v. de Incarn. lib. 6; certe mirum est Clericum Ep. 6. Crit. et Eccles. haec indecora Cyrillo protulisse: *hominem in Ephesina Synodo æqui atque iniqui exiguam habuisse rationem*. Et quoniam SS. Ascetae Isidori Pelusiotæ epistolis abutitur, ut offusae veritati dispellantur tenebrae, haec pauca observare placuit: Quatuor Isidori exstant epistolae ad Cyrillum, nempe 310, 323, 324, et 370. In prima certe comparationem instituit Theophilum inter et Chrysostomum; ut sicut ille hunc oppressit, ita Cyrillus Nestorium. Verum hoc non tam ex suo, quam aiorum sensu dicit: « Multi, ex iis qui sunt Ephesum coacti, te traducunt, ut privatam persequentem incitiam, non quæ sunt Christi recta sententia querentem. Sororis Theophili, inquit, filius est, qui ejus animum imitatur: ut enim ille manifestum factorem effudit in religiosum, ac Deo amicum Joannem; sic et hic superbire gestit. » Opus autem erat in his querelis criticum adhibere lumen. Nam si ab impiis hominibus conficta ille fuerunt, ut revera, teste Concilio ipso in Ep. ad Clerum Constantinopolitanum, multa nedum Cyrillo, sed etiam Memnoni ab hæreticis imposita fuere crimina: jam rationis ordo posebat pro nullis habendas esse inimicorum fidei criminationes; qui enim, ut lepide ait Augustinus lib. 1. adv. Parmenianum cap. 6, num. 11, *justissime victus est, ea cecitate de innocente judice murmurat, qua cecitate de innocente adversario litigabat*. Et sane de industria Pelusiota his quæ recitata sunt addit: *licet magnam latumque sit discrimen inter eos quæ judicantur*. Probe namque noverat optimus Vir Cyrillum, ut ipse loquitur in Epist. 370, nonnisi S. Athanasii sequi ac tenere doctrinam, Nestorio adversus hanc impiam profertente et sectante; quam ob causam in eadem laud. Epist. S. Virum mirificè extollit, ut magni illius *Marci speciem atque habitum præferentem*, et in ep. 324, appellat *virum admirandum*, quum in epist. præcedente 323, summoperè commendat, quia *Sanctorum Patrum sensum, ac Athanasii præsertim, circa Incarnationis mysterium strenue sectabatur*, et defendebat. Nil ergo mirum et novum, si ob perversitatem doctrinæ Nestorio restitit, postquam nihil officiorum ac benevolentiae omiserat, ut perditum hominem ab errore revocaret, quod liquet ex epistolis ad eum directis, ac ex illa ad Ægyptios monachos data. Quum enim ad hos Nestorii hominibus pervenisset, ne peste simplices corripere homines, gravi monuit epistola, ubi veram eos docebat fidem, cujus exemplaribus Constantinopolim adductis, complures in antiquâ fide firmati sunt; hinc principes et magistratus, scriptis ad Cyrillum litteris, gratias ei gesserunt. Ità exulceratus fuit contra Alexandrinum Antistitem Nestorii animus, omniaque molitus est. ut eum ulcisceretur; qui Imperatoris humanitate abusus, calumniis in illum commovit, quod acres minacesque ad Cyrillum destinatae epistolæ probant, quibus impudentis ac irrequieti animi turbamurque appetentis culpatur. At paulo post discussis nebulis serena veritatis facies apparuit, Nestorio pro hæretico et impio agnito, dum interim Cyrillus totius Orbis consensu summæ probitatis vir, ac *sacrosanctæ antiquitati*, ut loquitur Vincentius noster, *consentaneus est judicatus*. Propter quæ

vero Cyrillus sacrosanctæ antiquitati consentaneus judicatus est. Et ut ad fidem rerum nihil desset, tam nomina et numerum (licet ordinem fuissemus obliti) edidimus eorum patrum juxtâ quorum ibidem concipientem sibi concordemque sententiam et legis sacrae proloquia exposita sunt, et divini dogmatis regula constabilita est: quos, ad confirmandam memoriam, hic quoque recensere nequaquam superfluum est.

XXX. Sunt ergo hi viri quorum in illo Concilio vel tanquam judicum vel tanquam testium scripta recitata sunt. Sanctus Petrus (1) Alexandrinus Episcopus (2) doctor præstantissimus et martyr beatissimus. Sanctus Athanasius, ejusdem civitatis antistes, magister fidelissimus et confessor eminentissimus. Sanctus Theophilus (3), ejusdem item urbis Episcopus, vir fide, vita, scientia satis clarus, cui successit venerandus Cyrillus, qui nunc Alexandrinam illustrat Ecclesiam.

ingentia in Catholicam fidem merita, et ut majore cum auctoritate in Synodo Apostolicæ sedis legatum ageret, phrygia a Cælestino Papa donatus fuit, nempe mitra: quam Card. de Noris lib. 2 hist. Pelag. cap. XII, æstimat phrygium dictam, quoniam erat peculiare tegumentum capitis, quo Phryges utebantur; hinc Latinus apud Virg. Æneid. 9, vers. 616, exprobrat Phrygibus Æneæ sociis, quod mitras in capite gestarent.

*Et tunicae manicas, et habent redimicula mitræ,
O verc Phrygiæ, neque enim Phryges!*

Consulat Lect. laud. Card. et multa veterum testimonia apud eum rem illustrantia comperiet.

(1) At non minùs ordinis, quam numeri oblitus est S. Vir. Ordinis, quia post Petrum, et Athanasium memorandi erant Julius, et Felix, post Theophilum Cyprianus, deinde Ambrosius, quibus subdendi erant Nazianzenus, Basilus, ac Nyssenus, non prætermisso Attico Episcopo Constantinopolitano, et Amphilochio Ieonii præsule, quorum testimonia postremo fuere in Synodo laudata. Unde infertur, numeri etiam fuisse oblitum, quia non decem, ut paulo post ait, sed duodecim fuerunt tanquam testes, judices, ac consiliarii in Synodo introducti. Et sane Amphilochei et Attici retinenda esse testimonia ex fide MSS. Codicum, ac ex Mario Mercatore ostendit P. Harduin tom. 4. Concil. pag. 147; quibus addere liceat vetustissimum codicem Bibl. Vaticanæ num. 1342, etiam testimonia illa exhibentem, qui a Baronio in annalibus frequenter appellatur Collectio Cresconiana.

(2) Eusebius hist. Eccle. lib. 8. cap. 13. Edit. Valles. enumerans eos, qui Alexandriae, et per totam Ægyptum ac Thebaidem nobili martyrio perfuncti erant: « Primus omnium, inquit, nominandus est Petrus Alexandrinæ Ecclesiae Episcopus, Christianæ religionis doctor eximius. » Ejus liber de Divinitate nedum in Ephesina Synodo, verum, et paulo post in Chalcedonensi commendatus est. Contigit ejus martyrium ann. 311, nono persecutionis ann. sub Maximiano Imperatore, si persecutio Diocletiani cœpit an. Ch. 302, et non 303, quod tamen opinantur peritissimi Chronologi.

(3) De Theophilo, et Joanne Chrysostomo hæc habet Prosper in Chron. ad Cons. Vincentii, et Fraviti, qui incidit in ann. Ch. 401: « Joannes Constantinopolitanus, et Theophilus Alexandrinus illustres Episcopi habentur. Sed utrumque obscuravit discordia, quæ eo usque processit, ut Joannes à Theophilo oppressus, Pontum exilio pergere cogeretur; quum tamen communionem ejus maxima pars Episcoporum, Romani Pontificis exemplum secuta, servaverat. »

Et ne forsitan unius civitatis ac provinciæ doctrina hæc putaretur, adhibita sunt etiam illa Cappadociæ lumina, Sanctus Gregorius Episcopus et confessor de Nazianzo; Sanctus Basilius, Cæsareæ Cappadociæ Episcopus et confessor; Sanctus item alter Gregorius Nyssenus Episcopus, fidei, conversationis, integritatis et sapientiæ merito, fratre Basilio dignissimus. Sed ne sola Græcia aut Oriens tantum, verum etiam Occidentalis et Latinus orbis ita semper sensisse adprobaretur, lectæ sunt quoque ibi quædam ad quosdam Epistolæ sancti Felicis (1) martyris et sancti Julii, urbis Romæ Episcoporum. Et ut non solum caput orbis, verum etiam latera illi iudicio testimonium perhibe-

(1) In Ephesina Synodo priùs recitata fuere Julii verba, deinde Felicis; at à Lirinensi, et Hypatio Ephesiorum Episcopo in Collat. cum Acephalis, ut temporum requirit ordo, Felix Julio præponitur; qui nequaquam fuit ille à Constantio in Liberii locum suffectus, sed alter illius nominis primus, die 27 Decemb. ann. 269, ordinatus, ac die 22 Dec. ann. 274, vita functus. Quod liquet ex nomine Maximini præsulis Alexandrini, ad quem Pontificis directæ fuit Epistola à Synodo laudata, occasione Pauli Samosateni e sua Ecclesia ejecti. Nam encyclica Antiocheni Concilii epistola Dionysio Romano, ac Maximino luit directæ; unde arguere licet, hunc supparem et æqualem fuisse Felici primo, Dionysii Alexandrini successorem, et hæredem. Michael Lequien probat spurium fuisse Felicis testimonium in Synodo laudatum: verum ex Liberato, et Hypatio P. Constant tom. 1. Pontif. Ep. §. unico de Felicis Papæ scriptis ostendit prorsus genuinum esse, licet sponte concedat ab Acephalis falsas aut adulteratas Felicis vulgatas epistolas. At ambo hi doctissimi viri magna rationum mole compulsi sustinent cum Leontio Byzantino, qui Justiniano imperante floruit in lib. de sectis act. 8, fragmentum in Concil. Ephesino recitatum non esse Julii Papæ, sed potius Apollinaris, aut cujusdam Timothei eadem peste correpti, non quia in Epistola aliquid compareat orthodoxæ fidei adversum, præsertim in fragmento, quo usum est Concilium, ut ait Leontius; sed quod Apollinaristæ ut Julii circumdaxerint, floccifaciendum. Hæc autem sunt argumenta, quibus docti viri moventur. I. Nyssenus in opere contra Apollinarem multa refert, quæ hac epistola continentur, eaque ut prava refutat. II. Leontius ex plurium exemplarium fide loc. cit. asseruit non Julii sed Timothei, qui Apollinarem habuit magistrum, esse epistolam. III. quod cum Leontio profert alter Severianorum adversarius, ipsa phrasis non convenit Julio tanquam conversa e latino, quum sit nimis græca. IV. hanc in fronte præfert inscriptionem: *Domino meo desideratissimo*, quæ in altera sine dubio Julio supposita etiam comparet. V. ille Prodoceus, ad quem epistola est missa, nec presbyter, vel Episcopus nominatur contra morem Romanorum Præsulum. VI. sub Catholicis verbis infandæ doctrinæ semina latent: nam ubi de corpore loquitur, nusquam *mente præditum, vel animatum* dicit; quinimo hæc, quæ num. 4, habet, Apollinaristam producit: « qui autem propter unionem cum increato Deo corpus et divinum prædicat, et secundum compositionem, quæ simul utrumque est, tanquam unum increatum Deum adorat, beatus erit. » Nullam tamen crediderunt accuratè viri notam inferre SS. Synodo; quia quum per manus multorum Julii circumferretur nomine epistola, in qua nihil aperte falsum, non erat cur diffideret inscriptioni; verum ubi plures aliæ ex eadem prodire officina, quibus Eutyechiani vehementer abutebantur, coacti sunt fidei amatores, in retegendo auctore, operam impendere suam. Elaborata videtur epistola post Macedonii hæresim, et sic post ann. Ch. 260

rent, adhibitus est à Meridie beatissimus Cyprianus Episcopus Carthaginensis et martyr; a Septentrione sanctus Ambrosius Mediolanensis Episcopus. Ii sunt igitur omnes apud Ephesum sacro Decalogi numero magistri, consiliarii, testes, iudicesque producti; quorum beata illa Synodus doctrinam tenens, consilium sequens, credens testimonio, obediens iudicio, absque tædio, præsumptione, et gratia de fidei regulis pronuntiavit. Quanquam multo amplior majorum numerus adhiberi potuerit, sed necesse non fuit; quia neque multitudine testium negotii tempora occupari oportebat, et decem illos non aliud vere sensisse quam cæteros omnes collegas suos necro dubitabat.

XXXI. Post quæ omnia, adjecimus etiam beati Cyrilli sententiam, quæ gestis ipsis ecclesiasticis continetur. Namque cum lecta esset Sancti Capreoli (1), Episcopi Carthaginensis Epistola, qui nihil aliud intendebat et precabatur nisi ut, expugnata novitate, antiquitas (2) defenderetur, ita Episcopus Cyrillus prolocutus est et definivit. Quod hic quoque interponere non abs re videtur. Ait enim in fine gestorum: *Et hæc, inquit, quæ lecta est Epistola venerandi et multum religiosi Episcopi Carthaginensis Capreoli, fidei gestorum inseretur; cujus aperta sententia est. Vult etenim antiquæ fidei dogmata confirmari, novitia vero et superflue adinventæ et impie promulgatæ, reprobari atque damnari. Omnes Episcopi adclamaverunt: Hæc omnium voces sunt, hæc omnes dicimus, hoc omnium votum est.* Quæ tandem omnium voces, aut quæ omnium vota, nisi ut quod erat antiquitus traditum teneretur, quod adinventum nuper, exploderetur? Post quæ admirati sumus et prædicavimus quanta Concilii illius fuerit humilitas et sanctitas, ut tot numero sacerdotes, pene ex majori parte Metropolitanis, tantæ eruditionis tantæque doctrinæ ut propè omnes possent de dogmatibus disputare, quibus propterea ipsa in unum congregatio audendi ab se aliquid et statuendi addere videretur fiduciam, nihil tamen novarent, nihil præsi-

(1) Capreolus Aurelio successit, at quo anno incertum est, apparet tamen circa ann. Ch. 450. Hunc ad Synodum Theodosius per litteras invitavit cum Afris Præsulibus, et nominatim Augustinum. Sed quum novem fere mensibus ante concilii celebrationem Augustinus cœlum petiisset, et una simul ob temporis acerbicatem, Vandalis Genserico duce omnia vastantibus ac depopulantibus, Primas Synodum haud cogere posset, ut ab illa electi Ephesum mitterentur, vel saltem honorifica, ac solemnis legatio: voluit nihilominus pro Ecclesiasticæ disciplinæ observantia, Besulanum Carthaginensem Diaconum, ad Synodum dirigere; cujus legationis meminuit ipse Capreolus in Epist. ad Vitalem, et Tonantium, quam ex MS. Codice Sirmoudis edidit.

(2) Capreoli verba hæc sunt: « Vestram sanctitatem iterum atque iterum rogatam cupio, ut Spiritu Sancto cooperante quem cordibus vestris, in omnibus quæ acturi estis, præsto futurum non dubito, et novas doctrinas, et antehac Ecclesiasticis auribus inusitatas, priscae auctoritatis robore instructi et meo die profigetis, atque ita quibuscumque novis erroribus resistatis. » Hujus epistolæ fragmentum recitat Ferrandus in Ep. ad Pelagium et Anatolium, S. R. E. Diaconos, alia tamen latinitate.

merent, nihil sibi penitus adrogarent, sed omnimodis præcaverent ne aliquid posteris traderent quod ipsi a patribus non acceperant, et non solum in præsentem rem bene disponerent, verum etiam post futuris exemplis præberent ut et ipsi scilicet sacratæ vetustatis dogmata colerent, profanæ vero novitatis adinventis damnarent. Invecti etiam sumus in Nestorii sceleratam præsumptionem, quod sacram Scripturam se primum et solum intelligere (1), et omnes eos ignorasse jactaret, quicumque antè se, magisterii munere præditi, divina eloquia tractavissent, universos scilicet sacerdotes, universos confessores et martyres, quorum alii explanassent Dei legem, alii verò explanantibus consensissent vel credidissent, totam postremo etiam nunc errare et semper errasse adseveraret Ecclesiam, quæ, ut ipsi videbatur, ignaros erroneosque doctores et secuta esset et sequeretur.

XXXII. Quæ omnia licet cumulate abundeque sufficerent ad profanas quasque novitates obruendas et exstinguendas, tamen ne quid deesse tantæ plenitudini videretur, ad extremum adiecimus geminam Apostolicæ Sedis auctoritatem, unam scilicet sancti Papæ Sixti (2) qui nunc Romanam Ecclesiam vene-

(1) Constat hoc ex quærtione 23, cujus verba recitantur etiam a Mario Mercatore in vers. act. 6. Ephes. Conc. licet paulo aliter : « Animadverto, inquit Nestorius, plebem nostram multum religionis, et maximum pietatis fervorem habere; verum propter dogmatum notitiæ divinæ ignoratorem graviter errare ac labi. Hoc tamen ipsi populo vitio vertendum non est, sed doctoribus (quod qua modestia dixerim tribuendum); quibus etiam non suppetit, ut vobis aliquid de exactioribus dogmatibus proponant. » Quibus recitatis in Synodo presbyter Alexandrinus Petrus, et notariorum primicerius dixit : *En hic aperte affirmat, neminem ex doctoribus, qui ante illum exstiterunt, ea populis locutum quæ ipse locutus est.* Idem etiam, qui discipulis suis suasit, ut nihil reverentiæ deferrent Ecclesiæ per orbem terrarum diffusæ, fuit Montanus, testibus Apollinari, et Eusebio. Vide Melch. Can. lib. 3 de Loc. Theol. in exordio.

(2) Recte a Card. Thomsio tom 1 Instit. Theolog. Xystus scribitur, quum a Baluzio Sixtus appelletur. Nam teste P. Constant sic in minus vetustis exemplaribus representatur, contra Græcorum, et antiquorum monumentorum fidem. Successit autem Xystus Cælestino ann. Ch. 432, Aetio et Valerio Coss., de quo ita Prosper in Chronico : « Romanæ Ecclesiæ XLII. Episcopus præfuit Xystus, annis VIII, diebus XIX, totius Urbis pace, et consensione mirabili. » Unde quum scriberet Vincentius ann. Ch. 434, recte dixit ab eo tunc Romanam illustrari Ecclesiam. Qui olim quum romanæ Ecclesiæ presbyter esset, a Pelagianis quasi sui erroris defensor jactabatur. Verum ubi Afrorum industria detexit Pelagianorum technas, primus omnium coram populo Romano post Zosimum Pontificem in Pelagianis anathema pronuntiavit, datis ad Augustinum, et Alypium epistolis, quibus mire Dei gratia commendabatur. Unde in rescripto suo Augustinus ei congaudens : « Quanta nos putas, inquit, ista tua prolixiora scripta vel exultatione legisse, vel cura, ut legantur quibus valuimus aliis, obtulisse, atque adhuc quibus valemus, offerre? Quid enim gratius legi, vel audiri potest, quam gratiæ Dei tam pura defensio adversus inimicos ejus ex ore ejus, qui eorumdem inimicorum magni momenti patronus ante jactabatur? » Vide epist. nunc 191. De Xysto III. videtur loqui S. Leo, serm. 82, cap. 5, disserens

randus illustrat, alteram decessoris sui beatæ memoriæ Papæ Cælestini, quam hic quoque interponere necessarium judicavimus. Ait itaque sanctus Papa Xistus in Epistola quam de causa Nestorii Antiocheno (1) misit Episcopo : *Ergo, inquit, quia, sicut ait Apostolus, fides una est, quæ evidenter obtinuit, dicenda credamus et tenenda dicamus. Quæ sunt tandem illa credenda et dicenda? Sequitur, et ait : Nihil ultra, inquit, liceat novitati, quia nihil addi convenit vetustati. Perspicua majorum fides et credulitas nulla cœni permixtione turbetur.* Omnino apostolicæ : ut majorum credulitatem perspicuitatis lumine ornaret, novitias vero profanitates cœni permixtione describeret. Sed et sanctus Papa Cælestinus pari modo eademque sententia. Ait enim in Epistola quam Gallorum sacerdotibus misit, arguens eorum convitium quod antiquam fidem silentio destituentes, profanas novitates exurgere paterentur : *Merita, inquit, causa nos respicit, si silentio foveamus errorem. Ergo corripiantur hujusmodi; non sit his liberum habere pro voluntate sermonem.* Illic aliquis fortasse addubitet quoniam sint illi quos habere prohibeat liberum pro voluntate sermonem, vetustatis prædicatores, an novitatis adinventores. Ipse dicat, dubitationem legentium ipse dissolvat. Sequitur enim : *Desinat, inquit, si ita res est* (id est, si ita est ut apud me quidam urbes et provincias vestras criminantur, quod eas quibusdam novitatibus consentire noxia dissimulatione faciatis), *desinat itaque, inquit, si ita res est, incessere novitas vetustatem.* Ergo hæc fuit beati Cælestini beata sententia, ut non vetustas cessaret obruere novitatem, sed potius novitas desineret incessere vetustatem.

XXXIII. Quibus apostolicisque catholicis decretis quisquis refragatur, insultet primum omnium necesse est memoriæ sancti Cælestini, qui statuit ut desineret incessere novitas vetustatem, deinde irrideat definita sancti Xysti, qui censuit ne ultra quicquam liceat novitati, quia nihil addi convenit vetustati, sed et beati Cyrilli statuta contemnat, qui venerandi Capreoli zelum magna prædicatione laudavit quod antiqua fidei dogmata confirmari cuperet, novitia vero adinventis damnari, Ephesinam quoque synodum, id est, totius pene Orientis sanctorum Episcoporum judicata proeleat, quibus divinitus placuit nihil aliud posteris credendum decernere nisi quod sacrata sibi in Christo consensu Dedicatione Ecclesiæ, forte S. Mariæ ad Nives, quam extractam, vel restauratam esse ab optimo Pontifice, refert nedum liber Pontificalis, sed et Adrianus Papa in Epist. ad Carolum Magnum : « Martyres, ac martyrum Matrem, sed etiam illius memoriam justo honore veneramus, qui hoc die antiquam festivitatem hujus loci consecratione geminavit : magnificus quidem structor parietum, sed magnificentior ædificator animarum, ultra ævi sui terminis opera pietatis extendens, ut utilitatibus institutionum ejus etiam in ipso frueretur devota posteritas, et habetando, quod condidit, et faciendū quod docuit. »

(1) Joanni nempe. Data vero fuit epist. xv, kalen. Oct. Theodosio xiv. et Maximo Coss. ann. Ch. 433. pace facta Cyrillum inter et Joannem, quod liquet ex altera epistola ad Cyrillum eadem die missa.

tiens sanctorum patrum tenuisset antiquitas, quique etiam vociferantes et adclamantes, uno ore testificati sunt has esse omnium voces, hoc omnes censere; et sicut universi ferè antè Nestorium hæretici, contemuentes vetustatem, et adserentes novitatem, damnati fuissent, ità ipse quoque Nestorius, auctor novitatis, et impugnator vetustatis, condemnaretur. Quorum sacrosanctæ et cœlestis gratiæ munere inspirata consensio si cui displicet, quid aliud sequitur, nisi ut profanitatem Nestorii adserat non jure damnatam? Ad extremum quoque universam Christi Ecclesiam et magistros ejus Apostolos et prophetas, præcipuèque tamen beatum Apostolum Paulum, velut quædam purgamenta continat; illam, quod à Religione colendæ et excolendæ semel sibi traditæ fidei nunquam recesserit; illum verò, qui scripserit: *O Timothee, depositum custodi, devians profa-*

nas vocum novitates, et item: Si quis vobis annuntiaverit præterquam quod accepistis, anathema sit. Quod si neque apostolica definita neque ecclesiastica decreta temeranda sunt, quibus secundum sacrosanctam universitatis et antiquitatis consensionem cuncti semper hæretici, et ad extremum Pelagius, Cœlestius, Nestorius, jure meritoque damnati sunt, necesse est profecto omnibus deinceps Catholicis, qui sese Ecclesiæ matris legitimos filios probare student, ut sanctæ sanctorum Patrum fidei inhæreant, adglutinentur, immoriantur, profanas verò profanorum novitates detestentur, horrescant, insectentur, persequantur.

Hæc sunt ferè quæ duobus Commonitoriis latius disserta, aliquantò nunc brevius recapitulandi lege constricta sunt; ut memoria mea, cui administrandæ **B** ista confecimus, et commonendi assiduitate reparatur, et prolixitatis fastidio non obruatur.

ANN. DOMINI CCCCLXIX.

S. EUCHERIUS,

LUGDUNENSIS EPISCOPUS.

PROLEGOMENA.

NOTITIA HISTORICO-LITTERARIA IN S. EUCHERIUM.

(Ex Schönemanni Bibl. Hist. Litt., Lips. 1794, tom. II.)

§ I. Vita.

Eucherius Gallus, orsus ex senatorio sanguine, patre Valeriano, quem plerique eundem putant cum Prisco Valeriano, qui circa idem tempus præfecturam Galliæ obtinuit et cognatus Aviti imperatoris fuit. Gallam uxorem duxit, pari nobilitate feminam, ex eaque duos suscepit filios, quorum alter Salonius postmodum Genevensi Ecclesiæ præfuit, alter Veranius ipsi patri in episcopatu Lugdunensi successit. Circa annum 409 aut 410, vegeta ac florente adhuc ætate Lirinum concesserat indeque cum uxore et filiis in insulam propinquam Leronem, quæ hodie Sanctæ Margarethæ est, se contulit et anachoretam egit, ita tamen, ut potissimam curam liberorum suorum educationi impenderet, ex quibus Salonium quoque aliquantisper Lirinensibus magistris Honorato Salviano ac Vincentio formandum dedit. Vix

C autem alius quisquam ex clarioribus Ecclesiæ Gallicanæ membris apud optimum quemque et doctissimum sæculi virum tantam comparavit existimationem quam Eucherius: nam cum multis familiariter vixit et cum plerisque litterarum habuit commercium et ab omnibus immensis laudibus ornatus est. Evenit hac fama tandem, ut anno circiter 434 ad episcopatum Lugdunensem eveheretur, quod munus usque ad annum 450 obtinuisse eum existimant (a).

§ II. Scripta.

Circumferuntur hodie sequentia Eucherii Lugdunensis scripta:

I. *De laude Eremitæ ad Hilarium Arelatensem epistolæ*, scr. a. 428.

II. *Epistola Parænetica ad Valerianum cognatum de contemptu mundi et sæcularis philosophiæ*, scr. a. 432.

(a) Alius ab hoc fuit Eucherius Galliæ episcopus, qui sexto sæculo vixit et variis conciliis Gallicanis veluti Arelatensi IV a. 425, Carpentoractensi 527, Arausicano et Vasensi 529, subscripsit. Sed nec Lugdunensis quidem episcopus illè fuit, ut quidam

falso sibi persuaserant, quos docte et sagaciter refellit Josephus Antelmius in Assertionem pro unico S. Eucherico Lugdunensi episcopo, quam post obitum ejus edidit frater Carolus Antelmius Parisiis, apud Claud. Briasson. 1726. 4.